

De laatste zomer van de Camperdowns

Van dezelfde auteur:

Het spijt me zo

Elizabeth
Kelly

De laatste
zomer *van de*
Camperdowns

the house of books

Oorspronkelijke titel

The Last Summer of the Camperdowns

Uitgave

LIVERIGHT PUBLISHING CORPORATION, a division of W.W. Norton & Company Ltd.,
New York

Published by arrangement with Lennart Sane Agency AB

Copyright © 2013 by Elizabeth Kelly

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2014 The House of Books,
Amsterdam

Vertaling

Cherie van Gelder

Omslagontwerp

Studio Jan de Boer BNO, Amsterdam

Foto auteur

Flannery Dean

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 4476 9

ISBN 978 90 443 4477 6 (e-book)

NUR 302

www.thehouseofbooks.com

Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

The House of Books is een imprint van Dutch Media Books bv

Voor Team Dean

Ik wil niet leven als een gelovig mens.

Ik wil leven als een wilde hond.

– Oud Romani spreekwoord

I

Gisteren kwam ik Harry tegen. Onvermijdelijk natuurlijk. Ik wist dat het er op een dag van zou komen – precies zoals ik ook het vermoeden heb dat ik dood zal gaan. Uiteindelijk. En gisteren was het uiteindelijk zover, in Nonquitt, Massachusetts, tijdens een Democratische fondsenwerving op het grote landgoed van een filantroop uit New England, een zekere Edgar Rutherford.

Toch was het een hele schok.

Hij had in het buitenland gewoond. Hongkong. Rome. Dublin. Lhasa. Ik heb hem altijd gevolgd. Toen hij net terug was van een reis door het oerwoud van de Darien Gap, maakte hij een documentaire over zijn tocht door de afgelegen Atrato-moerassen, een gebied zo onherbergzaam dat je een kettingzaag nodig hebt om het doornige struikgewas te lijf te gaan en waar hondsdolle honden zich vermenigvuldigen als verdorven reisleidings. Ik hoorde ook dat hij getrouwd was met een stralend juweeltje dat hij ergens onderweg opgepikt had. Haar vader was de Franse ambassadeur in de Verenigde Staten. Harry heeft altijd een voorkeur gehad voor raspaardjes.

Je kent het type wel. Sierlijke hals en lange benen, glanzende manen, stamboeknotering en een exotisch temperament. Het enige wat niet klopte, was dat ze geen hooi at. Iemand die haar kende, vertelde me dat Élodie Héroux ook de typische afwijkingen van renpaarden vertoonde: niet bepaald vruchtbaar en een benepen hart. Geen aardige opmerking – het klonk als iets wat mijn moeder

had kunnen zeggen – ook al ging die er aanvankelijk in als koek.

Ik ben nooit getrouwd. Dat maakt niet uit, ik ben nog jong. En trouwens, ik heb mijn honden. En mijn paarden. Ik heb het lang niet slecht gedaan en zelfs een paar succesjes geboekt als professioneel amazone. En dan te bedenken dat Harry me altijd plaagde dat ik met iemand van stand zou trouwen, alsof een goed huwelijk mijn voorbestemming was, een onontkoombaar inwijdingsritueel.

Harry vond altijd wel iets om me mee te plagen.

Ik hoorde hem al voordat ik hem zag. Die stem! Mijn enige ervaring met synesthesie. Hij klonk precies zoals knäckebröd smaakt. We stonden ieder aan een kant van de enorme woonkamer, een oude en verlepte, enigszins wanhopige schoonheid, zo'n met kunst- en vliegwerk opgetut vertrek dat dermate overdreven ingericht is dat het bijna oplichterij wordt.

Hij kwam de hoek om en bleef even staan om het tafereel in zich op te nemen. Terwijl Harry het hele bos in ogenschouw nam, bleef ik geconcentreerd op die ene boom. Hij was even gezellig en robuust als een kampvuur, knisperend en flikkerend in de kleuren van de herfst – rossig haar met gouden en amberkleurige highlights en een blozende, door zon en wind verweerde, lichte huid. Slink, maar sterk en lenig, sportief als een lacrosse-stick. Als je de rebelse sprankeling vol intelligentie en humor in die milde blauwe ogen negeerde, had hij zo uit een advertentie van Ralph Lauren kunnen stappen.

Mijn hart sloeg over en mijn maag draaide zich om. Hij stond naast een tafel met een gigantisch gemengd boeket van gardenia's en madonna-ellies, waarvan de bedwelmende geur zich vermengde met zijn onverholten zelfvertrouwen en de hele kamer vulde. Ik moest me vasthouden aan de fauteuil naast me toen ik een diepe teug van die wonderbaarlijke combinatie van zekerheid en bloemengeur inademde en werd op slag weer meegevoerd naar het moment waarop ik hem voor het eerst ontmoette.

Dat was in 1972 en ik was dertien. Mijn vader, Godfrey Camperdown, had zich kandidaat gesteld voor het Huis van Afgevaardigden. Hij kwam niet erg geloofwaardig over, want hij was eigenlijk

arbeidshistoricus en activist, gewaardeerd biograaf en aspirant-componist van musicals die helaas nooit Broadway hadden gehaald. ('Ze werden zo ver van Broadway opgevoerd,' meldde mijn moeder altijd vol genoegen, 'dat je de seringen in de Botanical Gardens van Brooklyn kon ruiken.')

We waren aanwezig bij de zoveelste inzamelingsactie, in een balzaal volgeladen met zorgvuldig geselecteerde gasten als toonbeeld van twee uitersten, de onaantrekkelijke rijken en de rancuneuze arbeiders.

Ik stond naast Mirabel Whiffet, een beruchte en bemoeizuchtige douairière en roddeltante eerste klas, toen hij de zaal binnenkwam en een golf van opwinding veroorzaakte onder de aanwezigen.

'Oooo!' Mirabel slaakte een suizende, zwijmelende zucht toen ze hem in het oog kreeg. Ze plantte haar elleboog in mijn zij.

'Die jongen zou nog een zwerm bijen betoveren,' kirde ze. Mijn moeder, actrice Greer Foley, bekend van film en theater, reageerde aanvankelijk onverschillig – ze was alleen geïnteresseerd in een spectaculaire entree als ze zelf de hoofdrol vervulde – maar toen ging zelfs zij overstag en erkende zijn aantrekkingskracht met een wrokkig knikje.

Ik bleef hem stiekem en van een veilige afstand in de gaten houden, waarbij ik mijn pony zo ver mogelijk omlaag trok in een pathetische poging om mijn nieuwsgierigheid te verbergen. Hij nipte van zijn drankje en stond te praten terwijl hij om zich heen keek, negentien jaar oud, vriendelijk en ongedwongen. Toen mijn vader met een stem als een klok een lied aanhief, hield hij zijn mond om naar hem te luisteren. En Camp greep natuurlijk elke kans om te zingen met beide handen aan! Aangemoedigd door campagnemedewerkers en vrienden stortte hij zich op zijn vaste nummer – 'The Daring Young Man on the Flying Trapeze' – de excentrieke hoeksteen van een vast repertoire dat hij met zijn uitbundige, ongeschoolde tenor al had uitgevoerd in naar mottenballen geurende woonkamers van Los Angeles tot Boston en New York City.

Ik stierf van schaamte, deed net alsof ik het optreden van mijn vader helemaal geweldig vond – met ouders zoals de mijne lag een gevoel van onbehagen en vernedering voor de hand – en nam zenuwachtig en onzeker het chique beeld van Harry in me op. Tot

mijn verbazing zong hij samen met de andere gasten uit volle borst mee en mijn ogen schoten voortdurend heen en weer, van mijn vader naar Harry en weer terug.

Ineens viel mijn blik op een lange man in een donkerblauw pak die zich tussen de mensen door wurmde. Harry zag hem ook, wat duidelijk te zien was aan zijn gezichtsuitdrukking, het krullen van zijn mondhoeken. Ik keek toe hoe de man naar mijn vader liep en even met hem stond te praten voordat we plotseling de poppen aan het dansen hadden. Ik zie het weer voor me, ik kan de verwarring nog steeds horen en ruiken. Mijn vader die er met een rode kop op los timmerde, de man in het blauwe pak die achteruit struikelde, mijn moeder die op haar naaldhakken door de balzaal rende, gillende vrouwen, schreeuwende mannen, flitslampjes die afgingen, tafels die omvielen en glazen die een voor een op de houten vloer kapot vielen met een geluid alsof er een machinegeweer werd afgevuurd. Pang. Pang. Pang.

Op het moment dat ik Harry zag, voelde ik een steek in mijn hart. Het gemis sneed door me heen als een kille wind over een kale vlakte. Hij stond tussen een grote groep bewonderaars, vrouwen in zwarte cocktailjurkjes met roze-witte parels en mannen in soepele maatpakken en zomerse witte overhemden, een beschaafd uit mensen opgetrokken podium rond het charismatische middelpunt dat Harry Devlin heette.

Het was juni, de tuindeuren stonden open en de subtiele lentegeur van witte bloemen dreef het huis binnen. Hij stond te lachen en zijn lach weerklonk door het hele vertrek, gedragen op het luchtige briesje.

Ik snakte naar adem. ‘Voel je je wel goed?’ vroeg de vrouw naast me. Ik knikte glimlachend en deed net alsof ik mateloos geboeid werd door het olieverfschilderij aan de muur. Een zeegezicht. Onstuimige golven. Hoog gras, wiegend in de wind. Enkele zeemeeuwen op een kluitje in het zand van de duinen.

Een chic uitgedost stel aan de andere kant van het vertrek deed net alsof ze niet naar me keken. Anderen stonden me openlijk aan te staren, onbeschoft en opdringerig, alsof ik geen recht had op

normale beleefdheid. Mijn gezicht brandde alsof ik een dag aan het strand had gelegen. Ik was uitwendig kalm, maar vanbinnen laaide de wind op. Terwijl ik steun zocht bij de dichtstbijzijnde stoel om niet door dat duizelingwekkende gevoel omvergeblazen te worden, drong mijn verleden zich aan me op.

Ik groeide op aan de oevers van de Atlantische Oceaan, met het geraas van de branding, de wind die daar nog eens overheen gierde en de naar zout smakende lucht die je fris en alert hield. Als ik wakker werd, kon ik al voelen hoe mijn blote voeten met een zilte guts wegzakten in het koele ochtendzand van de strook langs het water, die bij eb bezaaid lag met vochtige dode en stervende dingen. Tot die laatste zomer had ik altijd het idee gehad dat dit het enige seizoen was, dat niets te verbergen had. Maar als ik tegenwoordig wakker word, weet ik dat de zee meer verbergt over de ware verschrikkingen van de zomer dan dat ze ons zal toevertrouwen.

‘O, mijn god, is dat niet Harry Devlin?’ Dezelfde spraakzame dame pakte mijn onderarm vast. Ik kende haar niet, maar ze scheen mij wel te kennen. ‘Hoor eens, als je liever weg wilt...’

Ik zette mijn drankje op het dichtstbijzijnde tafeltje en vroeg me af wat ik daarop moest zeggen, toen de grote, dubbele, met houtsnijwerk versierde mahoniedeuren tussen de eetkamer en de woonkamer openvloog en Edgar Rutherford opdook, lawaaierig en ordinaar, omgeven door een menselijke tsunami, een vloedgolf van personen die de kamer binnenspoelde.

‘Jezus, Dev! Ben je het echt? Waar heb je verdorie mijn leven lang gezeten? Het zal verdomme tijd worden dat je weer thuiskomt!’ En dat uit volle borst, zodat zijn bestudeerde uitbundigheid van de muren spatte – Rutherfords excentrieke gedrag verliep altijd volgens dezelfde patroontjes – en Harry reageerde door enthousiast met zijn hand te wapperen terwijl iedereen om hen heen stond te lachen en te klappen. De opwindings was niet alleen zichtbaar en hoorbaar, maar ook tastbaar terwijl het personeel zich in keurig zwart-wit worstelend en om de haverklap struikelend een weg baande door de chique meute, met hun glanzende zilveren dienbladen boven hun hoofd.

Edgar griste een fles champagne van een dienblad en gooide die

naar Harry toe alsof het om een partijtje American football ging. Harry sprong naar voren om de fles op te vangen maar hij miste, dus de fles spatte op het parket uiteen en veroorzaakte een champagnefontein zodat hij van top tot teen onder het schuim en de bubbels zat. De omstanders snakten naar adem en de kring van aantrekkelijke aanhangers om hem heen spleet keurig in tweeën.

Harry slaakte een luide kreet, alsof hij net in een ijskoud zwembad was gegooid, wreef de champagne uit zijn ogen en begon te lachen. ‘Wat ben je toch een klootzak,’ zei hij, terwijl hij naar het dichtstbijzijnde raam liep en tot groot vermaak van sommigen en grote schrik van anderen de verschoten antieke gordijnen gebruikte om zijn gezicht en haar af te drogen.

Ik was bang dat hij me zou zien. En tegelijkertijd was ik bang dat hij me niet zou zien. Boven de schoorsteenmantel hing een grote spiegel in een bewerkte lijst die een tikje oosters aandeed. Ik keek naar zijn spiegelbeeld en ontspande omdat ik hem op die manier stiekem en van een afstandje in de gaten kon houden, gehuld als hij was in een goudkleurig waas van het licht dat verspreid werd door de muurkandelaars en de armluchter. Harry stond iets voorovergebogen zijn haar met de lichte, geïmporteerde zijde droog te wrijven. Toen kwam hij overeind en keek in de spiegel.

Zijn blik kruiste de mijne. Het was de eerste keer dat ik Harry Devlin na twintig jaar weer zag. Heel even stond er iets van verbazing in zijn ogen te lezen, gevolgd door iets anders. Die ene blik omvatte een heel mensenleven. Hij aarzelde en begon zich toen een weg door de kamer te banen, waarbij hij onderweg achteloos met deze of gene van de aanwezigen een woordje wisselde. Ik draaide me niet om, maar keek in de spiegel toe hoe hij recht op me af kwam lopen.

Iemand fluisterde, iemand anders mompelde iets, een ander giechelde nerveus en weer iemand anders kreunde terwijl het steeds stiller werd in het vertrek en de aanwezigen gespannen begonnen te schuifelen toen zij doorkregen wat er aan de hand was. Per slot van rekening kende iedereen onze voorgeschiedenis.

‘Shit,’ zei Edgar, luid genoeg om door iedereen gehoord te worden.

Ik hield mijn adem in toen hij dichterbij kwam, zo dichtbij dat

ik de champagne kon ruiken. Heel even dacht ik dat hij zou blijven staan. Heel even dacht ik... Nou ja, dat doet er ook niet toe. Harry liep straal langs me de kamer uit, naar de hal en vervolgens door de voordeur het huis uit.

De menigte verspreidde zich toen de bandleider met zijn dirigeerstokje op de lessenaar tikte en het orkest een vrolijk deuntje inzette. Ik zoog het in me op en de weinige mensen die eerder uit nieuwsgierigheid dan uit beleefdheid waren blijven staan verdwenen een voor een tot ik alleen achterbleef met de vraag die me al twintig jaar lang dag in dag uit kwelde.

Waarom had ik in vredesnaam mijn mond gehouden?

Ik kan de geur van die ochtend nog steeds ruiken. De geur van juni. Een geur die doet denken aan het lied van de heremietlijster. Als ik mijn best doe, hoor ik zelfs nog het geratel van de oude grijze ventilator die wiebelend heen en weer zwiept op de ongelijke bovenkant van de kast en het zachte gesnurk van mijn basset, Dorothy, die op het voeteneind van mijn bed ligt. Het was een ouderwetse kamer in een ouderwets huis, met bloemetjesbehang van rozen op de muren, een kamer die in niets leek op zijn humeurige, eigenzinnige bewoner. Ik was twaalf – bijna dertien, zoals ik iedereen voortdurend onder de neus wreef – en hunkerde naar moderne dingen zoals bleek uit mijn melodramatische altaar ter nagedachtenis aan wijlen Brian Jones, met die popkleuren en de hoekige teksten, de collage van foto's die ik uit het tijdschrift *Fab* had geknipt. Het was een gênante kunstuiting, die geen enkele artistieke overeenkomst vertoonde met de chenille spreij, de handgemaakte lappendeken en de botanische prenten.

Mijn slaapkamer was mijn eigen toevluchtsoord en nam – gelukkig voor mij én voor mijn ouders – de hele tweede etage in beslag, zodat het net leek alsof ik in mijn eentje een aparte vleugel van het huis tot mijn beschikking had.

Uit het poppenhuis dat naast de brede erker stond, viel duidelijk op te maken dat het om een meisjeskamer ging, hoewel de inrichting eerder op een oudere dame leek te wijzen en een paar mooie traditionele meubelstukken telde. Een met donker finer bekleept hemelbed, een hoge ladekast, een toilettafel compleet met spiegel

en fluwelen kruk – mijn heiligdom stond vol met het soort meubels dat van de ene op de andere generatie wordt doorgegeven, wat verklaart waarom ik gedurende het grootste gedeelte van mijn jeugd het gevoel had dat ik een soort doorgeefluik was van de bedompte geest van mijn ongetrouwde tante Kate. Ik kon me maar al te goed herinneren dat één ademtocht van haar voldoende was om mij alle levenslust te ontnemen.

We woonden in het stadje Wellfleet, op Cape Cod, in een verweerd cederhouten huis met lichtblauwe luiken in de kleur van de eitjes van een roodborstje en een zalmkleurige deur. Mijn vader, destijds zesenvertig, was opgegroeid in dat huis, een van de twee historische panden aan het eind van een lange particuliere weg. Ons huis stond boven op hoge zandduinen met uitzicht op de Atlantische Oceaan, onderdeel van een groot stuk land langs de kust van de Outer Cape.

De wanden waren geschilderd in de warme volle tinten waar mijn moeder dol op was: blauw en koraalrood, oranje en geel, rood. Haar beschaafde fijngevoeligheid sprak uit elke vierkante centimeter van ons huis, van boven tot onder, uit al die kilometers glanzend gepoetst parket. De inrichting liet mijn vader koud – hij zou nog eerder een permanentje hebben genomen dan commentaar geven op bepaalde stofjes. Omdat mijn moeder van wanklanken hield, paste niets bij elkaar. Ze had een intense hekel aan voor de hand liggende decoratieve effecten en gaf er de voorkeur aan om met volslagen willekeurige elementen een ogenschijnlijk toevallige modieuze stijl te creëren.

Buiten rolden witgekuifde golven met volmaakte regelmaat af en aan.

Dat zalige oude huis. Als er een hemel bestaat, dan zal ik de eeuwigheid doorbrengen op de veranda aan de achterkant, met een glas ijsthee en een boterham met radijs en mayonaise, luisterend naar het getjirp van de vogels en wachtend op het rijp worden van de moerbeibessen, terwijl ik bij het geluid van de branding Sun Tzu zit te lezen als mijn vader kijkt en Trixie Belden als dat niet het geval is.

Waar wij waren, bruiste alles van het leven en was altijd alles

dichtbij: zon, zee, zand, wind, wuivende grashalmen, dichte struikgewassen en schichtige wilde dieren. Zelfs het dak was bedekt met een dikke laag mos die nog steeds aangroeide. We zaten ingeklemd tussen een natuurgebied aan de ene kant, vol slingerende paden en dicht op elkaar staande groepjes bomen waarvan de stammen bedekt waren met een dikke laag klimplanten, en aan de andere kant was een kleine stal met een met hekken afgezet weiland, waar mijn moeder en ik onze paarden hielden, mijn Eugene Debs en haar Joe Hill. Aan de overkant van de weg boden dichte stukken bosland afgewisseld met open velden vol weidegrond en wilde bloemen en grote en kleine natuurvijvers een opvallend gevarieerde blik op de wereld van de natuur. Mijn vader zei altijd dat het enige wat eraan ontbrak een uitzicht op de Matterhorn was – en volgens hem kon je dat nauwelijks een gemis noemen.

Het was het begin van de zomervakantie en ik voelde me zo losgeslagen en vrij dat ik mezelf praktisch aan de grond moest vastketenen om niet weg te zweven. Ik vond het vreselijk om naar school te gaan. St. Patrick's Academy was mijn privégevangenis, misdadig serieus, een school die beloofde om haar leerlingen – met ouders die een slechte wijnkaart als een van de grootste teleurstellingen in het leven beschouwden – zowel fysiek, als spiritueel en intellectueel tot grote hoogte te brengen. Maar ondanks mijn geringe inspanningen was ik een goede leerling en ik had net met succes groep acht afgesloten.

Omdat ik van nature een eenling was, beschouwde ik de zomermaanden als tijd voor mezelf: om paard te rijden, met mijn honden te spelen, boeken te lezen, over het strand te rennen, peinzend naar de oceaan te turen en te dagdromen. Maar helaas voor mij had mijn vader zich verkiesbaar gesteld voor het Congres, wat inhield dat de kans groot was dat ik, nu ik toch vrij was van school, zou moeten komen opdruven voor een eindeloze reeks fondsenwervingen en campagnewerk zou moeten doen.

Politiek was een erfelijke afwijking in onze familie, die net als een slappe kin van de ene generatie op de andere werd doorgegeven. Mijn grootvader, een fervent Democraat, was vanaf het begin actief geweest in de arbeidersbeweging en had als vakbondsleider

zijn achterban tegen zich in het harnas gejaagd door met de dochter van de baas, een concertpianiste, te trouwen.

‘Volgens mij hebben ze aan jouw grootvader van vaderskant gedacht toen ze de term “rijke rooien” bedachten,’ schimpte mijn moeder als ze maar enigszins de kans kreeg.

Bij elke grote staking of ernstig arbeidsconflict riep mijn vader dat hij zich verkiesbaar zou stellen, aangemoedigd door een aanhang van machtige vakbondsleiders en zijn eigen, naar links neigende vriendenkring, maar pas na Vietnam en de publicatie van de Pentagon Papers was hij zo teleurgesteld door de ethische blunders van de overheid dat hij eindelijk de daad bij het woord voegde.

Het was 4 juni 1972. Een dag die in alle rust was begonnen, een zwoele, zachte zondagmiddag, een dag om lekker te luieren. Een broodje-gezond-dag noemde mijn moeder dat. Een dag zonder korstjes. Ik zat samen met mijn ouders in de eetkamer te lunchen. De tuindeuren stonden open. Een laat lentesonnetje stroomde naar binnen en gaf een extra glanzend tintje aan de oceaanlucht en aan de uitbundige oranje met blauwe stoelbekleding, tinten die in het daglicht leken te vervagen.

De verkiezingen waren pas over vijf maanden en als gezin genoten we van een zeldzaam momentje van rust. Camp had beloofd om die dag vrij te nemen en de stekker van de telefoon eruit te trekken, maar niet nadat hem ter ore was gekomen dat een van zijn grootste steunpilaren de afgelopen nacht onverwacht was gestorven.

‘Wat afschuwelijk van Franklin.’ Mijn moeder vouwde haar servet open en legde het op haar schoot.

‘Iedereen moet er verdomme een keer aan geloven,’ zei mijn vader niet voor het eerst vanaf zijn plaats aan het hoofd van de tafel terwijl we in de eetkamer met de kersenhouten lambrisering zaten. Vier gangen. Soep. Salade. Hoofdgerecht. Dessert.

‘Ik zou verdorie best een hotdog lusten,’ mopperde ik en trok een pocketboekje uit mijn achterzak, omdat ik toch niets zinnigs te melden had over de dood van een volslagen vreemde. *Dagboek van een Nietsnut*. Meegepikt van mijn moeders nachtkastje. Ik was in het stadium dat ik ervan overtuigd was dat chagrijnige op-

merkingen me een bepaald gewicht verleenden dat mijn leeftijd ontsteeg, hoewel ik niet zou durven beweren dat ik niet van nature een zeurpiet was.

‘Je klinkt als een ijshockeyer, Riddle,’ zei mijn moeder op het moment dat Louise, ons enige vaste personeelslid, uit de keuken opdook met een pot koffie waar de damp vanaf sloeg. ‘Hoe vaak moet ik je nog vertellen dat je aan tafel niet mag lezen?’

‘Beter een ijshockeyer dan een debutante,’ zei mijn vader, die even op mijn hand klopte ten teken dat hij nog steeds achter mijn licht rebelse streken stond. Ik lachte hem dankbaar en een tikje zelfvoldaan toe.

‘Zal ik inschenken?’ zei Lou tegen niemand in het bijzonder, met de koffiepot ergens boven het lege kopje van mijn moeder.

‘Ja, alsjeblieft,’ zei mijn moeder.

‘Nee,’ kwam mijn vader tussenbeide. ‘We zijn best in staat om zelf koffie in te schenken. Zet de pot maar gewoon neer. In ieder geval bedankt, Lou.’

Lou glimlachte nerveus toen mijn moeder een zucht van ergernis slaakte.

Alles aan Lou was kort: haar dikke beentjes, haar omvangrijke taille en haar sprieterige haar, een rattenkopje dat onder stroom leek te staan. Het enige bij Lou waar geen eind aan kwam, was haar lijdensweg: ze had al voor mijn moeder gezorgd toen die nog een kind was en nu ze volwassen was, duurde die bezoeking nog steeds voort. Ze kookte, maakte schoon en regelde het huishouden, waarbij ze incidenteel gestoord werd door een oppervlakkige controle van mijn moeder, die er geen twijfel over liet bestaan dat huishoudelijk werk en kinderen in haar ogen nauwelijks interessanter waren dan middeleeuwse kermessen, en het moesten afleggen tegen het verzamelen van flessendoppen. Door de bank genomen kreeg ik al na tien minuten ongestoord samenzijn het gevoel dat ik maar beter kon oprassen. Wat mijn vader betrof, hield ze het hooguit vijf minuten vol en dan begon het dodelijke getik van haar vingertoppen op het tafelblad al.

Die dag leek het getik storm en ontij aan te kondigen. ‘En als ze ermee ophoudt, moet je pas echt oppassen,’ zei mijn vader, die